

עפ"ת 16948/11/15 - בנימין צידיקר נגד מדינת ישראל, באמצעות פרקליטות מחוז חיפה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 16948-11-15 צידיקר נ' מדינת ישראל 17 דצמבר 2015

בפני הרכב כב' השופטים: י. גריל,

שופט בכיר (אב"ד)

ב. בר-זיו, שופטת

ש. ברלינר, שופט עמית

המערער:

בנימין צידיקר

ע"י ב"כ עוה"ד גב' אמירה רינגר ואח'

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל באמצעות פרקליטות מחוז חיפה (פלילי) ע"י ב"כ עוה"ד

גב' דורית לוי פרנק

פסק דין

השופט י' גריל והשופטת ב' בר-זיו :

א. הערעור שבפנינו הוא על פסק דינו של בית משפט השלום לתעבורה בחדרה (כב' השופטת כרמית פאר-גינת) בתיק גמ"ר 6650-11-12 (הכרעת הדין מיום 3.5.2015 וגזר הדין מיום 3.11.2015), לפיו הורשע המערער, לאחר שמיעת ראיות, בעבירה של גרימת מוות ברשלנות לפי סעיף 304 של חוק העונשין, התשל"ז-1977 יחד עם סעיפים 64 ו-40 של פקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961, וכן בעבירה של אי שמירת רווח לפי תקנה 49 של תקנות התעבורה.

ב. בגזר דינו השית בית משפט קמא על המערער את העונשים הבאים: מאסר בפועל לתקופה של 6 חודשים אשר ירוצה בעבודות שירות, 18 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור עבירה של גרימת מוות ברשלנות, 12 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור עבירה של נהיגה ללא רישיון נהיגה או נהיגה בזמן פסילה, פסילת רישיון נהיגה לתקופה של 8 שנים מיום מתן גזר הדין, פסילה על תנאי למשך 12 חודשים, והעמדת המערער במבחן במסגרת שירות המבחן לתקופה של 12 חודשים.

ג. הנסיבות הצריכות לעניין הינן בתמצית אלה:

ביום 19.11.2012 הגישה המשיבה כתב אישום כנגד המערער, יליד 1959, על כך שביום 24.1.2012 סמוך לשעה 12:25 נהג המערער ברכב פרטי בכביש מס' 6, מדרום למחלף עין תות, כשכיוון נסיעתו הוא מדרום לצפון, וכשהוא מצוי בנתיב השמאלי (הכביש במקום הוא דו-נתיבי).

אותה עת נסע באותו נתיב שמאלי המנוח, מר בוריס גרויסמן ז"ל, שליחו יושבת המנוחה, גב' מריה גרויסמן ז"ל. המנוח האט את מהירות נסיעתו, עצר, והמשיך בנסיעה איטית תוך פניה קלה שמאל לכיוון מעבר לרכב ביטחון,

המאפשר מעבר בין שני המסלולים (לפני המעבר מוצב שלט צהוב בו נכתב "מעבר לרכב ביטחון"). באותה העת פגע רכב הנאשם עם חזיתו בחלקו האחורי של הרכב בו ישבו המנוחים.

כתוצאה מפגיעה זו נהדף רכב המנוחים לשמאל תוך סחרור, פגע במעקה הבטיחות משמאל, נהדף לימין עד שנעצר. רכבו של המערער הסתחרר אף הוא ופגע בדופן שמאל של רכב אחר שנסע אותה העת בנתיב הימני.

כתוצאה מן התאונה נגרם מותה המידי של המנוחה. המנוח אושפז בבית חולים, ונפטר כתוצאה מן התאונה ביום 31.1.2012. נהג הרכב שנסע באותה העת בנתיב הימני נפגע אף הוא ונגרמו לו כאבים בכתף שמאל, בצוואר ובגב.

המערער נפגע אף הוא, ונגרם לו חתך מעל עין ימין, וכן רושם לשבר/סדק בידית של עצם החזה, הוא אושפז בבית חולים ושוחרר ביום 26.1.2012.

נכתב בכתב האישום, כי התאונה, מותם של המנוחים, חבלות הגוף, והנזקים לרכבים המעורבים, נגרמו באשמת המערער וכתוצאה מנהיגתו הרשלנית.

ד. נטען בכתב האישום, כי רשלנותו של המערער התבטאה בכך שנהג בכביש ללא תשומת לב לנעשה בדרך שלפניו, לא הבחין ברכבם של המנוחים שהאט ועצר לפניו, לא בלם עובר לתאונה, לא האט עובר לתאונה, נהג ברכב ללא שמירת מרחק מתאים מהרכב שלפניו, נהג ברכב בקלות ראש, ובחוסר זהירות ולא כפי שנהג מן הישוב היה נוהג בנסיבות המקרה.

ה. בית משפט קמא קבע בהכרעת דינו, כי אמנם לא הוכח שהמערער יכול היה להבחין במנוח, אולם בית המשפט התרשם מהודעתו של המערער במשטרה, ומהתיעוד מחדר המיון אליו הגיע המערער לאחר התאונה, לפיו הוא לא זכר את פרטי האירוע, כי המערער נרדם במהלך הנהיגה.

בית משפט קמא ייחס משקל רב לאמירתו של המערער בהודעתו, לפיה "פתאום התעוררתי בצורה אחרת, לא התעוררתי פתחתי את העיניים וראיתי בלגן באוטו", וכן לעובדה שהמערער לא ידע לספק פרטים אודות התאונה.

בית משפט קמא הגיע למסקנה, כי ההסבר היחיד לעובדה לפיה המערער הגיע למרחק 30.35 מטרים מרכב בו נהג המנוח במהירות 110 קמ"ש, אינו אלא שהמערער נרדם.

בית משפט קמא הסתמך גם על עדויותיהם של נהגים אחרים, שהבחינו בנהיגתו החריגה של המנוח, ולמד מכך כי הנהג הסביר יכול היה להבחין במעשהו של המנוח, וגם המערער צריך היה להבחין בסימני האזהרה שעלו מאופן התנהגותו החריג של המנוח.

קובע בית משפט קמא, כי נהגים הנוהגים בכביש יכולים וצריכים לצפות את האפשרות שנהג אחר יבצע עבירת תעבורה, ובעניינו, סבור בית משפט קמא, כי ניתן לצפות שרכב כלשהו, גם אם אינו רכב ביטחון, ינסה לבצע פניית פרסה במעבר המיועד לרכב ביטחון בלבד.

בית משפט קמא קובע, כי מן הראיות שנפרשו בפניו עלה, שהמנוח נסע תחילה במסלול הימני, סטה לנתיב השמאלי כשהוא מתכוון לפנות שמאלה לכיוון מעבר רכבי הביטחון.

ו. בגזר הדין שניתן ביום 3.11.2015, עמד בית משפט קמא על רשלנותו של המנוח, שלידו היא רשלנות חריגה ויוצאת דופן, שיש בה כדי להשפיע על מתחם הענישה.

לאחר שבית משפט קמא סקר את שנכתב בתסקיר שירות המבחן, לפיו המערער הוא אדם המנהל אורח חיים נורמטיבי, אב לארבעה ילדים, נעדר עבר פלילי, ועובד באופן סדיר. המליץ שירות המבחן, כי יוטל על המערער עונש של מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות, וכן יוטל עליו צו פיקוח למשך שנה.

כמו כן, הונחה בפני בית משפט קמא חוות דעתו של הממונה על עבודות השירות, לפיה נמצא המערער כשיר לביצוע עבודות שירות.

בית משפט קמא קובע, כי מתחם הענישה בעניינו, נע בין 4 חודשי מאסר, שאפשר וירוצו בעבודות שירות לבין 12 חודשי מאסר בפועל, וכן פסילת רישיון נהיגה לתקופה הנעה בין 5 ל-10 שנים.

בסופו של דבר, גזר בית משפט קמא על המערער את העונשים שפירטנו בפתח דברינו ונציין, כי ביצוע רכיבי העונש של מאסר בפועל, פסילת רישיון הנהיגה, וצו פיקוח שירות המבחן - עוכבו.

ז. המערער ממאן להשלים עם פסק דינו של בית משפט קמא, ובערעורו המונח עתה בפניו מלין על עצם הרשעתו, ולחלופין מלין המערער על כך שבית המשפט החמיר עמו בגזר דינו, ולטענתו יש להפחית בחומרתם של כל רכיבי הענישה.

ח. באשר לערעורו של המערער כנגד הרשעתו, טוען המערער, כי בהסתמך על ראיות המשיבה בפני בית משפט קמא עולה, כי ההתנגשות התרחשה בעת שרכב המנוח עבר מהנתיב הימני אל הנתיב השמאלי בתפנית שמאלה לכיוון מעבר החירום, תוך אי-צייתנות לתמרורים, ללא איתות, ללא הפעלת אורות מצוקה וללא הפעלת אורות בלם.

לטענת המערער, בנהיגתו ברכבו בנתיב השמאלי, הוא לא יכול היה להבחין ברכבו של המנוח, שפנה שמאלה במטרה לפנות במעבר הביטחון. בטרם נכנס רכבו של המנוח לנתיב השמאלי, לא היה כל רכב

אחר לפני המערער בנתיב השמאלי, כך שלא היה לו ממי לשמור מרחק, עד שרכבו של המנוח נכנס לנתיב נסיעתו מטווח קצר, שלא אפשר לו להגיב לצורך מניעת התאונה.

ט. טוען המערער, כי שגה בית משפט קמא שקבע כי משקלה של חוות דעת המומחה מטעמו (6/נ) מועט, רק מן הטעם שהוגשה לאחר תום עדות הבוחן. בד בבד, קבע בית משפט קמא, שאילו רצתה המשיבה, יכולה הייתה לבקש להגיש חוות דעת משלימה מטעמה כתשובה לחוות הדעת מטעם המערער, אך היא לא עשתה כן. זאת ועוד, כך לטענת המערער, המשיבה לא טענה כלל כנגד המועד בו הוגשה חוות הדעת, ומה גם שזכותו של נאשם להגיש את ראיותיו בתום פרשת התביעה, וכך עשה.

לטענת המערער, החישובים בחוות הדעת של המומחה מטעמו מסתמכים על עדויות התביעה, או נתונים אובייקטיביים שהבוחן המשטרתי הסכים להם, ואלה מצביעים בבירור שהתאונה מבחינת המערער הייתה בלתי נמנעת.

י. לטענת המערער, רשלנותו התורמת החרیגה בחומרתה של המנוח - ניתקה את הקשר הסיבתי בין אופן נהיגתו של המערער לבין התרחשות התאונה, ולכל הפחות, עולה ספק סביר בדבר קיום אשם מצד המערער, המחייב לזכותו מן הספק.

יא. עוד טוען המערער, כי שגה בית משפט קמא שקבע מחד גיסא, כי התנהגותו של המנוח היתה חריגה באופן משמעותי, אך מאידך גיסא קבע עם זאת שמדובר בהתנהגות שניתן לצפות אותה.

יב. לטענת המערער, העובדה שנהגים אחרים שנהגו בנתיב הימני הבחינו באופן נהיגתו החריג של המנוח, אין בה כדי לחייב את המסקנה כי גם המערער, שנסע בנתיב השמאלי, יכול היה להבחין בהתנהגות זו.

יג. מוסיף וטוען המערער, שאמנם מוסכם כי שדה הראיה במקום הוא של 200 מטרים, ואולם לא הובאה כל ראיה היכן בנתיב השמאלי היה רכבו של המערער שעה שהמנוח החל לסטות מהנתיב הימני לשמאלי ובאיזו מהירות המנוח נסע באותה העת.

יד. עוד טוען המערער, ששגה בית משפט קמא בקובעו שהוא נרדם עובר לתאונה, וזאת ללא כל ראיה אובייקטיבית, ועצם העובדה שהמערער אינו זוכר את מנגנון התאונה, אינו מצביע על כך שהוא נרדם.

טו. לעניין הרשעתו של המערער בעבירה של אי-שמירת רווח, טוען המערער שאין מחלוקת שהמערער לא נסע אחרי רכבו של המנוח, ורק בשלב מסוים הזדחל רכבו של המנוח באלכסון מהנתיב הימני לנתיב השמאלי, דהיינו המנוח סטה מנתיב נסיעתו, ולפיכך לא היה מקום להרשיעו בעבירה זו.

טז. בסיכומו של דבר עותר המערער לקבלת ערעורו ולהורות על זיכוי, שכן, לטענתו, הוכח שהתאונה היתה בלתי נמנעת מבחינתו של המערער.

יז. לחלופין, טוען המערער שהיה מקום להקל ברכיבי הענישה השונים שהושתו עליו במסגרת גזר הדין, וזאת במיוחד בהתחשב בקביעת בית משפט קמא, שרשלנות המנוח הייתה גבוהה במיוחד, חריגה ויוצאת דופן. כמו כן, שגה בית משפט קמא שלא הורה על ניכוי 90 ימי הפסילה המינהלית של רישיון הנהיגה.

יח. בדיון שהתקיים בפנינו ביום 3.12.2015, חזרה ב"כ המערער על הטענות שבערעור, והוסיפה כי בוחן התנועה שהעיד בפני בית משפט קמא, לא ביצע שחזור של התאונה, ולא ערך חישובים רלוונטיים, ואף בית משפט קמא מציין את היעדרם במסגרת הכרעת הדין.

לטענת ב"כ המערער, טענות המדינה בכתב האישום, והטענה בדבר הירדמותו של המערער, לא הוכחו על-ידי המדינה כלל, ולחלופין לא הוכחו מעבר לספק סביר, ולחלופי חילופין - נוכח רשלנותו הגבוהה מאוד של המנוח נותק הקשר הסיבתי.

יט. ב"כ המשיבה תומכת בפסק דינו של בית משפט קמא ועותרת לדחיית הערעור.

לטענתה, מניתוח חומר הראיות שערך בית משפט קמא, עלה כי נהג סביר חייב היה לצפות רשלנות של נהג אחר. הסטייה של המנוח מן הנתיב הימני אל הנתיב השמאלי היתה הדרגתית לאחר שהאט, ובעקבות כך האטו הרכבים שנסעו בעקבותיו בנתיב הימני. לטענת ב"כ המדינה, היה על המערער להבחין בכך שהתנועה בנתיב הימני מאיטה, וזה היה צריך לעורר אצל המערער את החשד כי משהו אינו תקין, ולכן היה גם עליו להאט.

טוענת ב"כ המשיבה, שאם נהג הרכב הנוסף שנפגע (מסוג טויוטה) הצליח להבחין בנהיגתו החריגה של המנוח ממרחק, היה גם באפשרות המערער להבחין בהתנהגות זו, ואילו פעל כמצופה ממנו הרי שהתאונה הייתה נמנעת.

מציינת ב"כ המשיבה, שבדיעבד התייחס בית משפט קמא לחוות דעת המומחה מטעם המערער, בית משפט קמא מנתח חוות דעת זו, אך מותח עליה ביקורת.

כ. לאחר שנתנו דעתנו להכרעת דינו של בית משפט קמא, ולאחר שעיינו בערעור, בטענותיהם של ב"כ הצדדים בפנינו, ונתנו דעתנו לפסיקה הרלוונטית ולמסכת הראיות שנפרשה בפני בית משפט קמא, סבורים אנו שיש לקבל את הערעור ולהורות על זיכוי של המערער, שכן בנסיבות העניין, דעתנו היא שלא ניתן לבסס את הרשעתו של המערער מעבר לספק סביר.

כא. אנו סבורים, כי נוכח היעדר כמעט מוחלט של נתונים רלוונטיים הנחוצים על מנת לוודא האם היה באפשרותו של המערער למנוע את התאונה, לא ניתן היה לקבוע כי אשמתו של המערער הוכחה מעבר לספק סביר, וממילא לא ניתן היה להרשיעו. אנו מפנים לחקירתו הנגדית של בוחן התנועה, רס"מ שי נטל, בעמ' 9 לפרוט' מיום 30.12.2013:

- "ש. אתה בכל דו"ח הבוחן לא קבעת מהירויות נסיעה של אף אחד מהמעורבים?**
- ת. לא.**
- ש. גם לא קבעת זמני תגובה?**
- ת. לא מצאתי צורך".**

ועוד:

"לגבי זמני תגובה אני לא רואה פה שום שייכות".

ובהמשך:

- "ש. בכל הדו"ח בוחן לא קבעת לא מרחקי בלימה ולא מרחקי תגובה?**
- ת. לא מצאתי שזה רלוונטי.**
- ש. ממילא מובן שלא עשית שחזור של מבחני עצירה?**
- ת. לא מצאתי לזה כל רלוונטיות".**

כב. לעניין החשיבות הרבה שיש לעריכת התחשיבים הנדרשים אנו מפנים לרע"פ 7468/07 מרים

לוקשינסקי נ' מדינת ישראל (מיום 19.3.12), פסקה 25:

" אנו מניחים לצורך הדין הנוכחי שהמערער נכנסה לצומת בלא להתרשל, ומבקשים לבחון את הקביעה שהמערער התרשלה רק בכך שלא האיצה מראתה את האופנוע הקרב אליה במהירות. קביעה כזו איננה יכולה להתבסס, בנסיבות המקרה שלפנינו, רק על התרשמות כללית, אלא מחייבת תחשיבים וממצאים כלשהם לעניין מהירות האופנוע, מהירות רכב המערער, פרק הזמן שנותר למערער להגיב מרגע שראתה את האופנוע, והמרחק שנותר לה לעבור עד לפינוי הצומת, או לשם התחמקות מן האופנוע. כן נדרשת התייחסות כלשהי לזמן התגובה הסביר בנסיבות, כמו גם לשאלה האם אובייקטיבית היה בהאצת הרכב כדי להביא לפינוי הצומת, מקום שבו המשך

נסיעה במהירות הקודמת הוא שהוביל לתאונה. בידי התביעה היו נתונים גולמיים שאיפשרו עריכה של לפחות חלק מן התחשיבים הנדרשים, אך היא לא עשתה בהם שימוש, והם אף לא נזכרו לבסוף בהכרעת הדין. נתונים אחרים, דוגמת זמן התגובה והאפשרות האובייקטיבית לפינוי הצומת במקרה של האצת הרכב - כלל אינם קיימים בתיק."

ובסיומת של פסקה 25 הנ"ל (שם):

"עם זאת מובן שתחושה בלבד, שאיננה מגובה בעובדות ובנתונים - לא די בה להביא להרשעה בפלילים." (ההדגשה במקור)

ובפיסקה 31 (שם):

"לקביעה כזו נדרשים, כמובן, ממצאים לגבי מהירותו של האופנוע, מהירות של רכב המערערת, והמרחק שעברה המערערת מתחילת החצייה ועד לנקודת המפגש. ממצאים מדויקים כאלה אינם בנמצא. נוכח מיעוט הנתונים הגולמיים, ברור שאף לא ניתן לקבוע ממצאים מדויקים לגבי מהירות האופנוע ומהירות רכב המערערת, למעט אמירות כלליות כי הראשונה היתה "גבוהה" והשנייה היתה "איטית". (ההדגשה במקור)

ובפיסקה 35 (שם):

"הנתון הבעייתי ביותר, שאין לגביו ממצא, הוא, כפי שצוין, מהירות האופנוע. בית המשפט לתעבורה נמנע, כאמור, מלקבוע ממצאים ביחס למהירות זו. בוחני המשטרה וחוקרי התנועה מטעם המדינה לא קבעו גם הם ממצא פוזיטיבי כלשהו ביחס למהירותו, וזאת בהיעדר סימני בלימה על הכביש... בית המשפט לתעבורה נרתע מלקבוע ממצאים עובדתיים ביחס למהירות נסיעתו של האופנוע, על יסוד היקף הנזקים שנגרמו לאופנוע. הדבר מובן. עם זאת החלטה לגיטימית שלא לקבוע ממצא לגבי מהירות האופנוע - איננה יכולה לפעול לרעת המערערת, כפי שאירע בפועל בהכרעת הדין." (ההדגשה במקור)

כג. כמו כן, מפנים אנו לאמור בפסקה 37 (שם):

"אולם ברי שבהיעדר ממצאים עובדתיים של ממש לגבי דרך התנהגות הפוגע

ודרך התנהגות הנפגע, אין אף דרך לקבוע האם התנהגות הנפגע חרגה מחובת הצפיות של הפוגע. " (ההדגשה במקור)

ובפיסקה 38 (שם):

"בהיעדר ראיות אחרות, אזי תחשיבים פשוטים יחסית יכולים היו לסייע בגיבוש עמדה וקביעת ממצאים בעניין זה. ייתכן שאפילו בהנחה הנוחה ביותר למערער מבחינת מהירות האופנוע, היה נמצא כי מהירותה המקסימלית היתה איטית באופן בלתי סביר. ברם תחשיבים כאלו לא נעשו. זה היה תפקידה של התביעה, שעליה הוטל להוכיח את אשמת הנאשם מעבר לספק סביר (סעיף 34כב(א) לחוק העונשין), שהרי העובדה שהתרחשה תאונה קטלנית לא די בה כשלעצמה כדי ללמד שמי ששרד אותה - התרשל. מובן עוד כי המקום להידרש לנתונים המדויקים המחייבים מסקנות לחובת המערער היה בערכאה המבררת." (ההדגשה במקור)

כד. בדומה לכך בעניינו, אין אמנם מחלוקת שכאשר נסע המערער בנתיב השמאלי של מסלול נסיעתו, עמד לרשותו שדה ראייה של כ-200 מטרים כאשר מלפניו אין כל רכב, הואיל ורכב הטויוטה (בו נהג העד איתמר כהן) נסע מאחורי רכב המאזדה של המנוח. בכך בלבד, אין די על מנת לקבוע שהיה באפשרות המערער למנוע את התרחשות התאונה.

בית משפט קמא ציין, שמן הרגע בו היה המערער אמור להתחיל בבלימה עמד לרשותו מרחק של 165 מטרים לביצוע הבלימה (הואיל ובזמן התגובה, כשהרכב נוסע במהירות 110 קמ"ש, חולף הרכב 35 מטרים), ואולם, כך קובע בית משפט קמא עצמו:

"דא עקא, שהמאשימה לא הציגה נתון כלשהו ממנו ניתן להגיע למסקנה כי מרחק הבלימה של רכב הנוסע במהירות חוקית באותו כביש קטן מ-165 מטרים. נהפוך הוא, הבוחן מטעמה של המאשימה העיד כי לטעמו העניין כלל אינו רלוונטי..."
(עמ' 32 להכרעת הדין).

כה. בית משפט קמא מסביר בהמשך, ובצדק, שעל מנת להראות שהמערער התרשל, היה על המשיבה להראות, כי מרגע שהמערער יכול היה להבחין ברכבו של המנוח, זמן התגובה וזמן הבלימה שלו, אילו נסע במהירות החוקית, היו מאפשרים לו בלימה בטרם הפגיעה ברכב בו נהג המנוח. בית משפט קמא מציין, שנתונים אלה המשיבה היתה צריכה להוכיח באמצעות עדות מפי מומחה, על מנת שבית המשפט יידע: האם יכול היה המערער לבלום את רכבו, בהנחה שהמערער היה מבחין במנוח ממרחק של 200 מטרים (עמ' 33 של הכרעת הדין)?

סבורים אנו, שהחוסר בנתונים רלוונטיים וחיוניים אלה, מוביל למסקנה שלא עלה בידי המשיבה להוכיח את אשמתו של המערער מעבר לספק סביר.

כו. בית משפט קמא היה ער, כמובן, לחוסר בנתונים הרלוונטיים, והוא קובע **שלא** הוכח כי מרגע שיכול היה המערער להבחין ברכבו של המנוח, המתכוון לפנות שמאלה לכיוון מעבר רכבי הביטחון, היה למערער זמן מספיק לבלימה (פיסקאות 27-30 של הכרעת הדין).

עם זאת, מצא בית משפט קמא להרשיע את המערער, שכן לטעמו עולה מחומר הראיות, כי המערער **"נרדם, או עצם את עיניו, טרם התרחשותה של התאונה"** (פיסקה 36 של הכרעת הדין).

כז. איננו סבורים, כי מחומר הראיות ניתן לקבוע מסקנה מעבר לספק סביר שאכן המערער נרדם עובר לתאונה.

בית משפט קמא ביסס קביעתו זו על דברי המערער בהודעתו במשטרה (ת/14), לפיה נסע בכביש 6, לאחר שכיוון את מהירות השיט ל-108 קמ"ש, ו"**פתאום התעוררתי בצורה אחרת, לא התעוררתי, פתחתי את העיניים וראיתי בלאגן באוטו...**" (ת/14, עמ' 2, ש' 5-6), כשבעדותו העיד המערער כי אינו זוכר את נסיבות התאונה.

כח. בית משפט קמא מציין בפיסקה 39 של הכרעת הדין, כי גם בהנחה שהמערער היה מבולבל מעט לאחר התאונה, הרי הוא ידע להשיב על השאלה האם נרדם, אולם לא זכר לחלוטין את נסיבות התאונה, כאשר לא קיים תיעוד לחבלת ראש ממשית (סעיף 40 להכרעת הדין).

עוד כתב בית משפט קמא בפיסקה 41 של הכרעת הדין:

"גם מעדותו בפני התרשמותי כי הנאשם מנסה להרחיק את עצמו מהאשמה לתאונה. הוא הבין לאחר התאונה כי נרדם לרגע במהלך הנסיעה, ולכן לא הבחין ברכבו בו נהג המנוח. על כן, כאשר נשאל על כך, מיד לאחר התאונה, נמנע מלענות. על כן, באמירה ספונטנית במהלך חקירתו, ציין כי התעורר לפתע."

כט. בית משפט מציין, כי אמנם נטל ההוכחה והשכנוע מוטלים על כתפי המשיבה, אולם הוא סבור שמשעה שהמערער הציג גרסה, לפיה הוא אינו זוכר את נסיבות התאונה, היה עליו להציג ראיות רפואיות התומכות בגרסה זו, ומשלא הוצגו ראיות אלה, לא ניתן להאמין לגרסתו כי אינו זוכר את נסיבות התאונה, ויש להעדיף את אמירתו בהודעתו במשטרה (ת/14), לפיה התעורר לפתע לאחר התאונה, מה עוד שהמערער לא השיב לאחר התאונה על השאלה האם הבחין ברכבו של המנוח טרם התאונה

(פיסקאות 44-43 של הכרעת הדין).

בהודעתו במשטרה (ת/14) מסר המערער (ש' 6-3):

"... אני זוכר שעליתי על כביש 6 ונסעתי, הכל היה בסדר, שמתי בקרוז קונטרול בקרת שיט מהירת, אני לא זוכר איזו מהירות קבעתי אבל בדרך כלל אני קובע 108 קמ"ש - מתחת למהירות המותרת. נסעתי, דווקא היה יום יפה עד שפתאום התעוררתי בצורה אחרת, לא התעוררתי, פתחתי את העינים וראיתי בלאגן באוטו וניסיתי לצאת מהאוטו..."

בהמשך, כאשר נשאל המערער "יכול להיות שנרדמת" (שם, ש' 19), הוא השיב: "לא, אני ערני ובחיים לא נרדם על ההגה, אני נהג שאפשר לקרוא לו מקצועי. באותו בוקר התעוררתי ב-0700 אחרי 7-8 שעות שינה, אני הולך לישון ב-2300 גג".

בעדותו בפני בית משפט קמא נשאל המערער: "איך אתה זוכר שלא ישנת? את התאונה עצמה אתה לא זוכר?" (עמ' 25 לפרוט' מיום 17.2.2014, ש' 10), ועל כך הוא השיב "אמרתי שהתעוררתי מהרעש בכניסה הייתי בסדר, לא יודע מה קורה לגוף בצורה כזאת" (שם, ש' 11).

ל. איננו סבורים שיש באמירה זו כדי לבסס מסקנה כי המערער נרדם טרם התאונה, ובוודאי שלא ניתן לבסס מסקנה זו ברמה של מעל לספק סביר.

בסיכום האשפוז מהמרכז הרפואי "הלל יפה" בחדרה (נ/5 [הוגש גם כ-ת/21]), נכתב לגבי המערער:

**"... לדבריו, היה חגור, אינו זוכר את מנגנון החבלה.
שולל הקאות, סחרחורות או בחילות מהתאונה ועד שיחרורו.
אינו זוכר את רגע הפגיעה.
* לפי דו"ח מד"א, מנגנון חבלה חזיתי, נפתחה כרית אוויר."**

בדו"ח בוחן התנועה המשטרתי (ת/1), נכתב לגבי רכבו של המערער:

"חזית הרכב מעיכת מגע חזקה מלפנים לאחר כולל פגוש, גריל, מכסה מנוע,

כנפים קדמיות, שמשה קדמית סדוקה, כריות אויר נפתחו, פנס קדמי שמאל מנופץ, פנס קדמי ימין נתלש ותלוי על חוט, חלקי מנוע. עיקר הנזק מהמרכז שמאלה, דופן שמאל מעיכה בחלק קדמי של דלת קדמית. נזקים אלה מפגיעה ברכב ב' (רכבו של המנוח - ההערה שלנו). פינה אחורית ימין מעיכת מגע מימין לשמאל כולל דופן פגוש אחורי, כנף אחורית ימין, קצה תא מטען, פנס אחורי ימין מנופץ. נזקים אלה מפגיעה ברכב ג' (רכבו של מר איתמר כהן - ההערה שלנו)."

התאונה, שתוצאותיה לדאבון הלב קשות, ובה קיפחו את חייהם שני אנשים, מר וגברת גרויסמן ז"ל, היתה תאונה קשה, וניכרת בתוצאות הפגיעה בנפש וכן, להבדיל, בנזק הרב שנגרם לרכוש.

תוצאות קשות אלה מצביעות על עוצמת הפגיעה. אמירתו של המערער בהודעתו במשטרה "עד שפתאום התעוררתי בצורה אחרת", אין די בה כדי להצביע על כך שהמערער נרדם, וניתן גם לייחסה לעוצמת הפגיעה אותה חווה, כפי שהתרשם העד איתמר כהן מן המערער מיד לאחר התאונה "הוא נראה בהלם מהסיטואציה עצמה לא משהו חריג בנסיבות התאונה" (עמ' 15 לפרוט' מיום 30.12.2015, ש' 5-6).

לא. בסיכומיה בפני בית משפט קמא, טענה ב"כ המשיבה, כי (עמ' 8 לסיכומי המשיבה):

"תיאור הנאשם את התאונה הוא תיאור של אדם שמתעורר משינה. המילים "התעוררתי" ו"פתחתי את העיניים" הם תיאור של אדם שנרדם. והוא זה שבחר את המינוח הזה אי אפשר יהיה לטעון כאילו היה זה הבוחן ש"הכניס לו מילים לפה"... לפיכך לא ניתן לשלול שהנאשם פשוט, כפי שמעיד בעצמו, נרדם בנהיגה. מדובר גם בשעת צהרים שעה 12:25, הנאשם לא הגיב, עובר לתאונה, לא בלם, לא סטה, לא צפר, לא עשה מאומה, אלא פשוט נכנס חזית באחור ברכב שעמד בנתיב נסיעתו, כל אלה מצביעים על כך שהוא פשוט נרדם, והתעורר אחרי התאונה..."

לב. ואולם, העובדה שהמערער לא בלם, לא סטה, לא צפר וכו', ניתן לייחסה לכך שלא עמד לרשותו זמן מספיק להגיב. כפי שכבר עמדנו על כך לעיל, הרי היו חסרים בפני בית משפט קמא נתונים שלאורם ניתן היה לדעת האם אכן היה באפשרותו של המערער לבלום בעוד מועד בנתונים הרלוונטיים, כך שניתן לייחס את העובדה שהמערער לא בלם, לא סטה, לא צפר וכו' לכך שלא עמד לרשות מערער זמן מספיק כדי להגיב.

לג. לא די באמירה של המערער "התעוררתי", שנאמרה לאחר תאונה קשה, כדי להוכיח כי נרדם לפני

התאונה, מה עוד שהטענה בדבר הירדמותו של המערער **לא** נתמכה בחוות דעתו של הבוחן המשטרתי, למשל, על-ידי ממצאים האופייניים לנהג שנרדם בעת נהיגתו. זאת ועוד, הטענה לפיה המערער נרדם לא הועלתה בכתב האישום.

לפיכך, סבורים אנו, שהמסקנה לפיה המערער נרדם טרם התאונה איננה מבוססת, ובוודאי **שלא** ניתן לקבוע שמסקנה זו הוכחה ברמה של מעל לספק סביר.

לד. למעלה מן הדרוש נציין, שככל שהיתה מוכחת רשלנות כלשהי מצד המערער, הרי שבנסיבות העניין רשלנותו החמורה של המנוח היה בה כדי לנתק את הקשר הסיבתי בין רשלנותו של המערער לבין תוצאות התאונה הקטלנית.

בענייננו, קבע בית משפט קמא (פיסקה 9 של הכרעת הדין):

"אין מחלוקת של ממש בין הצדדים כי המנוח ביצע, טרם התאונה, פעולה חריגה. הוא האט את מהירות נסיעתו, וביקש לבצע פעולה אסורה - פניה שמאלה לעבר מעבר המיועד לרכבי בטחון. מובן, כי היות והמנוח לא נהג ברכב בטחון, פניה שכזו לכיוון המעבר אסורה עליו."

סבורים אנו, כי פניה שמאלה מהנתיב הימני של מסלול הנסיעה לעבר מעבר לרכבי ביטחון בלבד, בקטע כביש דו-מסלולי בו מהירות הנסיעה המותרת היא 110 קמ"ש (עמ' 2 רישא של ת/1 - דו"ח בוחן התנועה המשטרתי), וזאת לצורך ביצוע פניית פרסה ומעבר למסלול הנהיגה שבכיוון הנגדי, מהווה רשלנות רבתי מצד המנוח.

לה. לגבי אופן נסיעתו של המנוח מייד טרם התאונה, מציין בצדק בית משפט קמא (בפיסקה 18 של הכרעת דינו): **"מדובר בפעולה חריגה של המנוח, שהינה בהחלט פעולה מפתיעה"**.

אכן הכלל הוא, כי (דברי כב' הנשיא (בדימוס) מ. שמגר בע"פ 482/83 מדינת ישראל נ' סלים יוסף סעיד, פ"ד לח(2) 533, 538 (1984)): **"מעשה רשלנות של אחר אין בו, כשלעצמו, כדי לשחרר מאחריות פלילית את מי שעושה מעשה של הפרת חובת זהירות, אשר כתוצאה ממנו נגרם נזק כאשר חייב היה לחזות מראש, כי המעשה או המחדל עשויים להזיק, וכי אדם אחר עלול להיפגע ולסבול נזק. מעשה רשלנות, ותהיה זו אף רשלנות בדרגה גבוהה של מאן-דהוא אחר, אין בו, כשלעצמו, בשל חומרתו, כדי לשחרר מאחריות אם הגורם הרשלני הראשוני חייב היה לחזות מראש את מעשה הרשלנות כאמור"**.

אולם עם זאת, **"בשעת דחק של מילכוד, אין מדקדקים עם נהג, שלא נותרה לו בחירה חופשית לפעולה**

שקולה, גם כאשר המעשה שעשה, בכורח הנסיבות ובהחלטה רגעית, לא היה בו למנוע את התאונה, שהבסיס לה הונח על-ידי המזיק הראשון" (דברי כב' השופט מ. בייסקי ז"ל, שם, בעמ' 544).

לז. בע"פ 737/81 מוחמד בן עבדאללה ג'אבר נ' מדינת ישראל, פ"ד לו(1) 604 (1982), המדובר היה בנהג אוטובוס שהחל לפנות שמאלה, ונעצר בפנייתו במסלול הנגדי כשהוא חוסם את כל הנתיב השמאלי (מבין שלושה נתיבים במסלול הנסיעה) וחורג מעט לנתיב האמצעי, ובהיותו בעצירה מלאה התנגשה בו מכונית פרטית שנסעה בנתיב האמצעי של המסלול הנגדי וכתוצאה מכך נהרג נהג המכונית הפרטית.

בית המשפט העליון קיבל את ערעורו של נהג האוטובוס וקבע (שם, בעמ' 608 רישא):

"במקרה שלנו האוטובוס היה בעצירה מלאה, והפרטית עברה כ-100 מ'. המצב לא הצריך תגובה פתאומית אלא סטייה קלה ימינה. הימנעות מתגובה כזו במצב זה מגיעה כדי אי-אכפתיות ועצימת עיניים נוכח הסכנה, אשר המערער לא היה חייב לצפותה, כשיצר את הסיכון."

לז. בדומה, בענייננו, סבורים אנו, כפי שאף קבע בית משפט קמא, כי אופן נהיגתו של המנוח טרם התאונה היה כה חריג ובלתי צפוי, וכרוך בעצימת עיניים נוכח הסכנה הרבה שהיתה כרוכה בפעולה של פניה מנתיב ימני של כביש מהיר, בו המהירות המותרת היא 110 קמ"ש, לעבר מעבר לרכבי ביטחון, תוך חציית הנתיב השמאלי. התנהגות חריגה זו ניתקה את הקשר הסיבתי בין רשלנותו של המערער, בהנחה שהיתה כזו, לבין התוצאה הקטלנית של התאונה.

לח. נוכח כל המפורט לעיל, סבורים אנו, כי לא הוכחה מעבר לספק סביר רשלנות מצד המנוח. גם אילו היתה מוכחת רשלנות, הרי שהתנהגותו של המנוח ניתקה את הקשר הסיבתי בין רשלנות זו לבין תוצאתה הקטלנית של התאונה.

לפיכך, אנו מקבלים את הערעור ומורים על ביטול הרשעתו של המערער בעבירות בהן הורשע ועל זיכויו מן האישום שיוחס לו.

י' גריל, שופט בכיר
[אב"ד] ב' בר זיו, שופט

ש' ברלינר, שופט עמית

לפיכך, הוחלט ברוב דעות השופטים י' גריל, ו-ב' בר-זיו, כנגד דעתו החולקת של השופט ש' ברלינר לקבל את הערעור ולהורות על ביטול הרשעתו של המערער בעבירות בהן הורשע ועל זיכויו מן האישום שיוחס לו.

ניתן היום, ה' טבת תשע"ו, 17 דצמבר 2015, במעמד הנוכחים.

ש' ברלינר, שופט עמית

ב' בר זיו, שופטת

י' גריל, שופט בכיר
[אב"ד]